

Ár 2010, föstudaginn 26. febrúar, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Grétar Grétarsson, Guðlaug Brynja Ólafsdóttir og Hildigunnur Hafsteinsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 42/2009**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F
og
Fjármálafyrirtækinu NF

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M hér eftir nefnt sóknaraðili, annars vegar, og F og NF hér eftir nefnd varnaraðilar, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefnd 6. ágúst 2009 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri sama dag. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 7. ágúst 2009, var kvörtunin send varnaraðila F og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 21. ágúst 2009. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi úrskurðarnefndarinnar, dagsettu 24. ágúst 2009, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Bárust þær með bréfi sóknaraðila, dagsettu 15. september 2009. Með bréfi úrskurðarnefndarinnar, dagsettu 7. janúar 2010, var kvörtunin send varnaraðila NF og honum gefinn kostur á að koma að athugasemdum sínum. Bárust þær með bréfi varnaraðila NF dagsettu 25. janúar 2010. Bréfið var sent sóknaraðila með tölvupósti, dagsettu 25. janúar 2010, og honum gefinn kostur á að koma að athugasemdum sínum. Bárust þær með bréfi sóknaraðila, dagsettu 5. febrúar 2010.

Málið var tekið fyrir á fundum úrskurðarnefndarinnar 17. september, 30. desember, 7. og 29. janúar og 26. febrúar 2010.

II.

Málsatvik.

Í desember 2007 tók sóknaraðili þátt í stofnfjárútboði A. Gerði hann af því tilefni lánsamning við varnaraðila F þar sem hann tók að láni fjárhæð að jafnvirði kr. 4.043.800 og var 50% fjárhæðarinnar í íslenskum krónum og 50% í erlendum myntum, nánar tiltekið bandaríkjadöllum (10%), evrum (25%), svissneskum frönskum (10%) og japönskum jenum (5%). Skuldbatt sóknaraðili sig til að endurgreiða lánið með einni greiðslu 19. júní 2009.

Samhliða greindum lánsamningi gaf sóknaraðili út yfirlýsingu þar sem hann setti varnaraðila F að handveði stofnfjárbréf sín í A. Var varnaraðila F þar veitt heimild til að móttaka allan arð, sem kynni að verða greiddur af hinu veðsetta, og ráðstafa honum til greiðslu á gjaldföllum eða ógjaldföllum hluta skulda, sem handveðinu væri ætlað að tryggja, allt að vali veðhafa.

Arðgreiðsla barst frá A 11. apríl 2008 og var henni ráðstafað í sömu hlutföllum og lánsfjárhæðin hafði verið í við töku lánsins. Voru eftirstöðvar þeirrar fjárhæðar, sem var í íslenskum krónum 28,18% eftir ráðstöfun arðsins, en hlutfallslega stærsti hlutinn í evrum eða 36,86%. Sóknaraðili kvartaði undan þessu við varnaraðila NF með rafpósti 18. júní 2009 og óskaði leiðréttingar þannig að arðgreiðslunni yrði ráðstafað í sömu hlutföllum og lánið stóð þann 11. apríl 2008. Erindinu var hafnað með rafpósti varnaraðila NF 25. júní 2009. Sóknaraðili ítrekaði mótmæli sín með rafpósti 26. júní 2009.

Málið barst úrskurðarnefnd með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 6. ágúst 2009.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að viðurkennt verði að *varnaraðila „hafi verið óheimilt að breyta prósentuhlutfalli láns [sóknaraðila] þegar greitt var niður af láninu 11.4.2008 og beri að leiðrétta það.“*

Sóknaraðili kveður arð, sem hann hafi fengið greiddan af stofnfjárlutum sínum í A 11. apríl 2008, hafi numið kr. 3.650.549. Hafi arðurinn verið greiddur beint til varnaraðila til greiðslu vaxta og afborgunar af láni, sem félagið hafi tekið hjá varnaraðila 19. desember 2007. Eftir afborgunina hafi lánið verið í erlendum myntum að 71,82%, en í íslenskum krónum að 28,18%, en var við lántökuna til helminga í erlendum myntum og íslenskum krónum. Þá hafi hlutföll innan erlendu myntkörfunnar einnig raskast við afborgunina.

Sóknaraðili segir hvergi heimild í lánssamningi aðila til að breyta prósentuhlutföllum lánsfjárhæðarinnar. Varnaraðili hafi hins vegar ákveðið að ráðstafa arðgreiðslunni í þeim hlutföllum, sem lánið hafi haft við lántöku. Hafi vextir og gengisbreytingar þar með allar lent á eftirstöðvum lánsins, sem leitt hafi til þess að hlutföllin í láninu hafi breyst í öllum myntum. Telur sóknaraðili það ekki ásættanlegt að varnaraðili geti með þessum hætti ákveðið einhliða að breyta hlutföllum mynta í láninu. Kveðst sóknaraðili vera þeirrar skoðunar að eftirstöðvar lánsins eigi að haldast í sömu hlutföllum og samningur aðila kveði á um.

IV.

Athugasemdir varnaraðila F.

Varnaraðili F vísar til þess að Héraðsdómur Reykjavíkur hafi 12. maí 2009 skipað slitastjórn fyrir varnaraðila F samkvæmt heimild í lögum nr. 151, 2002 um fjármálafyrirtæki, sbr. lög nr. 44, 2009. Gildi sömu reglur við slit fjármálafyrirtækis og við gjaldþrotaskipti, þ.á m. um meðferð ágreiningsmála fyrir dómstólum. Samkvæmt d-lið 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki fjalli nefndin ekki um ágreiningsmál sem séu til meðferðar almennra dómstóla eða gerðardóms. Varnaraðili F kveðst hafa skorað á kröfuhafa að lýsa kröfum og telur að mál þeirra sem lýst hafa kröfum sínum séu ekki tæk til meðferðar hjá úrskurðarnefndinni eftir að kröfunum hefur verið lýst og vísar í þeim efnum til áður nefnds d-liðar 6. gr. nefndra samþykktu og 5. mgr. 117. gr. laga um gjaldþrotaskipti o.fl. Þá sé ljóst að slitastjórn varnaraðila F geti ekki verið bundin við niðurstöður úrskurðarnefndarinnar, enda beri henni að leggja sjálfstætt mat á kröfur.

Varnaraðili F kveðst telja eðlilegast með vísan til stöðu varnaraðila að úrskurðarnefndin nýti heimild í samþykktum fyrir nefndina til að vísa nýjum málum frá á þeim grundvelli að slitastjórn varnaraðila hafi birt innköllun til kröfuhafa.

V.

Athugasemdir varnaraðila Íslandsbanka hf.

Varnaraðili NF telur kvörtuninni ranglega beint að sér þar sem umrædd viðskipti hafi verið við varnaraðila F sem hafi tekið ákvörðun um ráðstöfun greiðslunnar, enda hafi varnaraðili NF ekki verið stofnaður þegar umrædd greiðsla átti sér stað.

Varnaraðili NF vísar til þess að samhliða undirritun lánessamnings hafi verið gerð yfirlýsing um veðsetningu stofnfjárhluta sóknaraðila í A. Þegar arðgreiðsla hafi borist frá A hafi henni verið ráðstafað inn á lánið í sömu hlutföllum og lánið hafi verið á lánsdegi. Varnaraðili NF bendir á að eðli máls samkvæmt hafi lánið aðeins verið í upphaflegum hlutföllum á fyrsta degi lánstímans þar sem það sé eðli gjaldmiðla að gengi þeirra breytist stöðugt gagnvart hverjum öðrum. Hafi sóknaraðili engan rétt átt til þess að framangreind hlutföll héldust óbreytt enda höfðu þau öll raskast áður en til arðgreiðslunnar kom. Þá vísar varnaraðili NF til fyrrgreinds ákvæðis í veðsamningi aðila um að veðhafi hafi haft fulla heimild til að ráðstafa greiðslunni án samráðs við lántakanda. Hafi við ráðstöfun greiðslunnar verið litið til þeirra hlutfalla gjaldmiðla, sem tilgreind séu í samningi aðila.

VI.

Niðurstaða.

Samkvæmt 1. tölul. ákvörðunar Fjármálaeftirlitsins um ráðstöfun eigna og skulda varnaraðila F til varnaraðila NF dagsettrar 14. október 2008, skyldi öllum eignum varnaraðila F, hverju nafni sem nefndust, ráðstafað til varnaraðila NF þ.m.t. kröfuréttindum. Þá tók varnaraðili NF við öllum tryggingaréttindum varnaraðila F þ.m.t. öllum veðréttindum, ábyrgðum og öðrum sambærilegum réttindum sem tengdust kröfum varnaraðila F, sbr. 2. tölul. ákvörðunarinnar. Ennfremur tók varnaraðili NF frá og með 15. október 2008 kl. 9.00 við starfsemi, sem varnaraðili F hafði haft með höndum og tengdist hinum framseldu eignum, sbr. 5. tölul. ákvörðunarinnar. Loks skyldi greiðslustaður skuldaskjala hjá varnaraðila F, vera í samsvarandi útibúi varnaraðila NF eftir greint tímamark, sbr. 6. tölul. greindrar ákvörðunarinnar. Ágreiningslaust er að varnaraðili NF hefur tekið við réttindum og skyldum varnaraðila F samkvæmt áðurgreindum lánessamningi og yfirlýsingu um veðsetningu stofnfjárhluta í A. Verður varnaraðili NF, því að sæta því að gerðar séu athugasemdir við greiðslu afborgana af láninu fyrir 15. október 2008 með sama hætti og þessum varnaraðila væri heimilt að nýta sér réttindi samkvæmt lánessamningi, sem til kynnu að hafa fallið fyrir þann tíma, þ.á m. vegna hugsanlegra vanefnda sóknaraðila. Væri réttur sóknaraðila og verulega skertur ef hann gæti ekki haft uppi sömu mótbáru og athugasemdir vegna framkvæmd lánasamningsins gagnvart varnaraðila NF en þyrfti þess í stað að sæta því að lýsa kröfu fyrir slitastjórn F teldi hann á sig hallað í framkvæmd samningsins fyrir síðastgreint tímamark.

Með vísan til framanritaðs er varnaraðili NF réttur aðili til varnar í málinu. Verður því að hafna öllum kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila F.

Ágreiningur aðila snýst um það hvort varnaraðila hafi verið rétt að ráðstafa arðgreiðslu frá A 11. apríl 2008 til greiðslu afborgunar í sömu hlutföllum og myntir lánsins voru þegar lánið var tekið. Heldur sóknaraðili því fram að varnaraðili hafi átt að ráðstafa afborguninni í sömu hlutföllum og myntir lánsins voru þá í. Samkvæmt fyrirbyggjandi yfirlýsingu um veðsetningu stofnfjárhluta sóknaraðila til varnaraðila var varnaraðila heimilt án undangenginnar tilkynningar til sóknaraðila að móttaka allan arð, sem kynni að verða greiddur af stofnfjárhlutunum. Var varnaraðila jafnframt veitt heimild til að ráðstafa arðgreiðslunum hvort sem væri til greiðslu á gjaldföllum eða ógjaldföllum hluta þeirra skulda, sem handveðinu væri ætlað að tryggja, allt að vali

varnaraðila. Verður ekki annað ráðið en að ráðstöfun arðgreiðslu til sóknaraðila hafi að fullu verið í samræmi við þetta ákvæði handveðsyfirlýsingarinnar. Verður því hjá því komist að hafna sömuleiðis öllum kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila NF.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðilum F. og NF er hafnað.

Reykjavík, 26. febrúar 2010.